

מילי דתמיהי

הערות והארות בהלכה ובשמעתתא

תוס' תוס' תוס'

בדפוס החדש כתב שכוונת המנות הלוי כמו שאותו פסוק בפ' ויצא, וכן בנוגע ללשון דוד, מצינו בירמיה ל"ב ח'-ט' שחנמאל הוא בן דודו של ירמיה, ואח"כ בפס' י"ב כתיב חנמאל דודי, ופי' הרד"ק ואברבנאל בפי' הראשון שדוד היינו 'בן' דוד, וכן במנחת שי בשם ס' הרקמה.

אמנם אמת שכן דרך פסוקים לכתוב כן, אבל לכאורה אין זה דרכם של ראשונים ואחרונים לכתוב אחי אביה כשהיה באמת בן אחי אביה, ולכתוב דודה כשהיה באמת בן דודה, וצ"ע.

בכבוד רב

יצחק אהרן פענפיל, לייקוואד

איך יתכן המציאות של 'עבד כנעני'

על הפסוק ויקרא כה, מד 'ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגויים אשר סביבותיכם' כותב רש"י ולא שבתוך גבול ארצכם שהרי בהם אמרתי לא תחי' כל נשמה. ולכאורה יש להעיר למה נקרא תמיד עבד כנעני? הלא כנעני בעצם לא יכול להיות עבד כי הרי נאמר בו לא תחי' כל נשמה, וצ"ע.

שלום אלי' ברכ"צ פעדער

תמיה על חידושו של שו"ת דבר אברהם בענין מצות מילה

א. ידוע מה שחידש וביאר בשו"ת דבר אברהם (ח"א סי' ל"ג) במצות מילה דאע"פ דמילה ביום ח' זמנה כל היום והענין להקדים הוא רק מטעם זריזין מקדמין למצות כדאיתא בפסחים (דף ד.) מכל מקום משעבר יום ח' חיובו בכל רגע ורגע ואסור לבטל שום זמן. נוכח דלפי"ז יש להקדים למול התינוק שכבר עבר יום ח' ממילת התינוק של יום ח', דמילה שלא בזמנה אסור לאחר כלל אלא למול מיד שנראה למילה, וכן אני רגיל בבא מעשה לידי ולפי"ז לא נכון לאחר את המילה שלא בזמנה כדי להמתין עד שיתאספו הקרואים וראוי

האם היה מרדכי 'דוד' אסתר או 'בן דוד' אסתר

לכב' המערכת שליט"א

מפורש בקרא במגילת אסתר קאפ' ב' פסוק ז', אסתר 'בת דוד', פי' בתרגום ברת אחבוי, וכן אח"כ בפסוק ט"ו אסתר בת אביחיל דוד מרדכי, ופי' בתרגום ברת אביחיל אחבוי דמרדכי. וכן פירשו כמה מפרשים כאן שדוד היינו אחי אביו, שאביחיל ויאיר היו אחים, ואסתר היתה בת אחי אביו של מרדכי.

אבל ראה זה פלא שמצאתי בשמונה מקומות שמרדכי היה דוד אסתר:

א. בתרגום ז' ו': למרדכי צדיקא אחוי דאבא, (ומלבד שסותר הפסוקים בקאפ' ב', גם סותר דבר' עצמו בקאפ' ב', כנ"ל).

ב. בתרגום שני ב' ז': אסתר הות בת אחוי דמרדכי (וסותר א"ע בפס' שלאח"ז 'לאסתר בת אחוי דאבוי'), אבל מצאתי בדפוס אחר של תרגום שני בת אחוי דאבוי דמרדכי גם בפסוק ז'.

ג. אבן עזרא ח' א': שהוא דודה.

ד. פי' הרמב"ם על מגילת אסתר ח' א': מרדכי הוא דודי אחי אבי.

ה. פי' ר' שמואל די אוזידא ח' א': דודה הוא.

ו. מנות הלוי ח' א': כי אחי אביה הוא.

ז. ילקוט מעם לועז ח' א': דודי אחי אבי הוא (וסותר א"ע בקאפ' ב' שכתב להדיא שאבותיהם היו אחים).

ח. קרובץ לפורים בסופו: תקפה עם דוד, ופי' בסידור הג"ר יעב"ץ ז"ל וכן בעיון תפלה שבסידור אוצר התפלות שזה מרדכי דודה.

והנה מצינו בפ' ויצא כ"ט י"ב ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא, ובאמת היה בן אחות אביה.

א"כ אפשר שכל המפרשים כאן שכתבו שמרדכי היה אחי אבי אסתר הוא לאו דוקא ור"ל 'בן' אחי אביהם [וכן הר"ר חיים יהודא פריעדמאן שליט"א בביאורו על ס' מנות הלוי